

2007-09-11

Reisverslag: Verona NRC-reis, 3 t/m 6 augustus 2007

Als Benjamin in Operaland

Het begon al weken voordat we uiteindelijk weggingen en begon met een advertentie in het NRC en een simpel telefoontje. Die advertentie was voor een operareis naar Verona. Datzelfde Verona waar ik al zo veel over gehoord had. Mijn opa en oma hebben er in de jaren '60 diverse keren een opera gezien. Een bijzondere ervaring die indruk had

gemaakt. Het telefoontje was naar mijn ouders. Gewoon om te vragen of zij een lang weekend op mijn hond zouden kunnen passen. Maar het had meer gevolgen, want opeens ontstond de gedachte om samen met mijn vader naar Verona te gaan. Samen drie avonden genieten van opera's van Verdi. Want dat de trip plaats zou vinden in het weekend dat er drie opera's van deze (volgens mij geniale) componist zouden zijn, dat stond als een paal boven water. Papa vond het een leuk idee, mama wilde op de hond passen en de reis werd snel geboekt.

Met wat hulp van de mensen bij Hannick werden de kaarten omgezet in plaatsen waarvoor je geen 60 cm hoge treden zou hoeven te klimmen. Mijn vaders benen willen dat niet en ik offerde me graag op om de ervaring meteen helemaal luxe te maken. En zo was het dat we konden uitkijken naar een vooraf al heel bijzondere reis.

Het enige minpuntje leek de vertrektijd vanaf Schiphol. Na net 12 dagen scoutingkamp was om 7.40 uur verzamelen geen aantrekkelijk uitzicht. Prompt versliep ik me en met dank aan de rustige wegen op een vrijdag in de bouwvak waren we zowaar op tijd bij de balie. Daar viel pas de vakantiedrukte op. En bleek ook dat 2 uur van te voren aanwezig zijn geen overbodige luxe is. Na de rij bij het inchecken en de rij bij de beveiliging (moet dat je trouwens een veilig gevoel geven of moet het je bang maken?) was er tijd voor een Grand White Chocolate Mocca voor we naar de rij bij het instappen konden gaan. Maar daar zaten we dan, met de vertrouwde KLM op weg naar het zonnige Italië. Dat er nog 25 andere mensen van onze groep in het vliegtuig zouden zitten wisten we. Maar wie?

Aangekomen in Milaan werd als snel het kaf van het koren gescheiden. De echte liefhebbers (onze reisgenoten en wij dus) verzamelden zich om de bus naar Verona te nemen. Daar bleek meteen dat ik, 37 jaar oud, de benjamin zou zijn van deze reis. Later heb ik me er over verbaasd hoeveel jonge Italianen er elke avond in de arena zaten. Daar was ik zeker niet de jongste. Een korte stop om te genieten van de eerste Italiaanse lekkernijen en plots was daar het hotel. Nu snapte ik ook het vroege vertrek. Zo hadden we nog mooi even de tijd voor een middagdutje voordat het avontuur echt begon.

De eerste lezing, vakkundig gegeven door onze reisleader Leo den Oudsten, zette de toon. Dit was niet zomaar een beetje opera luisteren. Nee, dit was een opera zien en begrijpen. Snappen in welke periode van Verdi's leven hij geschreven was. Inzicht krijgen in de bijzondere kenmerken van de muziek en vooral geattendeerd worden op die kleine dingen die wellicht thuis als je op DVD kijkt niet worden opgemerkt. Want als ik één ding deze reis heb geleerd is het dat opera bedoeld is voor theater. Geen TV registratie kan je het zo overweldigende gevoel geven dat het bijwonen van een live uitvoering geeft. Maar ik loop op de dingen vooruit.

Het diner was simpel en gelukkig niet te toeristisch. De primo gewoon paste, de secondo vlees. Alleen de onvermijdelijke Tiramisu als dessert gaf aan dat wij op bezoek waren. Tijdens de wandeling naar de arena werden de gesprekken van tafel voorgezet, werd kennism gemaakt met andere reisgenoten, maar werd vooral geanticipeerd op dat wat ons te wachten stond. Verdi's Nabucco. Twee weken daarvoor nog live uitgezonden door de Duitse televisie, toen gekeken terwijl de dag erop mijn scoutingkamp begon. Nu zouden wij het dan echt helemaal gaan meemaken.

En geen woord teveel. Leo Nucci als Nabucco zong de sterren bijna van de hemel, Susan Neves wist hoe ze haar karakter (Abigaille) neer moest zetten en de dirigent (Daniel Oren) was op zich al een schouwspel. Wat stond die man met hart en ziel zijn orkest op te zwepen. Okay, je moet de eerste vijf minuten even wennen aan de akoestiek van de arena. Je door CD's verpeste oren zijn niet meer gewend om orkest en zang zelf in de goede verhouding samen te voegen. Maar als je oren gewoon hun taak doen terwijl je je ogen uitkijkt, dan is de belevenis bijzonder. Natuurlijk maakt de champagne in de pauze het toefje slagroom op de taart. Maar ook niet meer dan dat. Ik zou ook met een flesje gewoon water al heel tevreden zijn geweest. Maar ja, je bent in Verona en dan doe je gek en drink je champagne.

Na de voorstelling met de bus terug naar het hotel. Gespreksstof genoeg. De kleine analyse van Leo gaf alleen maar meer reden tot een eigen oordeelsvorming. Was dit zoals de Nabucco bedoeld was? Vast niet. In Verdi's tijd hadden ze geen stalen constructies op het podium, werden er geen rode lijnen geprojecteerd om een verbondenheid aan te geven. Maar de essentie, de emotie van het verhaal, die bleef overeind. Wat mij betreft een zeer geslaagde poging om het verhaal en de muziek van toen te verbinden met het leven nu.

Een borrel in de bar van het hotel (dank Leo, het was inderdaad wat we allemaal even nodig hadden) en daarna snel naar bed. De volgende dag zou om 9 uur de bus vertrekken. Naast opera hadden we ook nog de schilderkunst van Mantegna om ons deze dagen in te verdiepen. Ik zal hier eerlijk toegeven dat schilderkunst niet mijn passie is. Ieder zo zijn smaak. Maar ik kan weer genieten van gekke dingen in gebouwen, sculpturen die door de jaren heen hun kleur maar niet hun schoonheid hebben verloren. Het in het Castel Vecchio gevestigde Civico Museo d'Arte, een museum voor beeldhouw- en schilderkunst, was zeker ook op dat vlak de moeite waard. Al kwam dat ook door onze gids Christina. Een vrouw die met humor vertelde over het Verona van weleer. Zo inspirerend dat je bijna de neiging kreeg om tijdens de stadswandeling wél achter de andere toeristen aan te gaan naar het balkonnetje van Julia. (En nee, dat heb ik niet gedaan. Ik kan net zoveel genieten van het kijken naar de mensenmassa die zich verdringt om de rechterborst van een bronzen standbeeld van een personage van Shakespeare aan te raken).

Kort daarna begon onze eigen tocht door Verona. Met een doel: een vingerhoedje voor mijn broertje (die jaren geklaagd heeft over het ontbreken van souvenirs en nu dus steeds een vingerhoedje krijgt), iets leuks voor mijn moeder en een restaurantje om te lunchen.

Het is niet moeilijk om in een stad als Verona alledrie te vinden. En uiteindelijk kom je altijd weer uit bij het Piazza Bra, waar je voor 8 euro een taxi terugneemt naar het hotel.

De lezing van die avond werd vooraf gegaan door het (gebruikelijke?) middagdutje. Nog even op zoek geweest naar een supermarkt. Door me te verslapen was ik vergeten tandpasta mee te nemen. Die supermarkt bleek 500 Italiaanse meters verderop te zijn (naar Nederlandse maatstaven een kilometer denk ik) en gesloten. Want ook de echte Italiaan doet een dutje tijdens de heetste uren van de dag.

Dit keer bevatte de lezing een waarschuwing. We zouden een zeer eigentijdse versie van La Traviata gaan zien. Violetta als een soort Lady Di, aanbeden en verstoten. Uiteindelijk stervend aan kanker, want TB dat hebben nog maar weinig mensen in het rijke Westen. Het was een bijzondere seizoenspremière. Het begon met een cadeautje van de sponsor bij binnenkomst. Maar het echte spektakel was het aftikken van de dirigent in een aria van Violetta in de 1e akte. Wat bleek, en dat had ik me nooit gerealiseerd, als je niets ziet in de arena dan hoor je ook niets. En een groot hart ontnam de goedkoopste plaatsen zowel zicht als geluid. De plaatsen van de echte Italianen, die dus luidkeels lieten horen dat ze het er niet mee eens waren. Nadat de dirigent het hart had laten verdwijnen verstomde het geschreeuw. Om een akte later terug te komen. Blijkbaar had de regisseur het nodig gevonden om de zigeunerdans te1 verrijken met een stripact. Niet mijn smaak, dus ik was het helemaal eens met de boegeroep vanaf de trappen! Niet dat ik de rest van de vondsten niet kon waarderen. Als ze dat strippen eruit halen, dan vind ik het eigenlijk best goed gevonden om deze regie toe te passen. Het is verrassend, maar je moet wat als je een intieme opera als de Traviata naar Verona wil halen.

In de bus terug en later bij de borrel was er genoeg om over te praten. De meningen waren verdeeld. Was dit nou wel of niet een geslaagde transformatie. Het was er in ieder geval een die de pers haalde. En als het verslag van een première een halve krantenpagina beslaat, dan heb je wel de aandacht getrokken die je wilde lijkt mij zo.

Zondag een bezoek aan Montova (of Mantua zoals wij het schrijven). Op het programma stonden het hertogelijke paleis, met de Camera degli Sposi (bruidskamer) die Mantegna beschilderde, en de basiliek van Sant'Andrea. Een mooi kasteel/museum en daarna een niet heel erg bijzondere kerk, met helaas een mindere gids. Ze wist mijn aandacht niet echt vast te houden. Dat kan natuurlijk ook gekomen zijn door slaapgebrek. De Traviata had zoveel losgemaakt dat het de avond ervoor niet bij 1 drankje gebleven was. Maar toch... Na een bezoekje aan de kerk van het stadje een terrasje opgezocht voor de lunch en daarna rustig terug gelopen naar de verzamelplaats voor de bus terug.

Die avond stond de Adia op het programma. De opera die bekend staat vanwege de echte olifanten die in de jaren '50 en '60 het podium

van de arena op kwamen. Maar ook zeker de opera die gezien wordt als hoogtepunt van Verdi's werk. Hier wil ik toch even met Leo van mening verschillen, want ik ben van mening dat de Falstaff echt niet beter is! Ook deze opera had een nieuwe regie en na zaterdag was het even afwachten.

Maar dit keer bleek dat je ook kan vernieuwen en kracht kan laten houden. Wat ik tijdens het zien en opera gevoeld heb kan ik niet goed beschrijven. Het alomvattend. Oren en ogen tekort om het te blijven overdonderd door de kracht van muziek en zang en olifanten waren. (Nee, ik geef niet weg hoe, maar dat de dierenbeschermers zich geen zorgen hoeven te maken). Het was een waardige afsluiting van een weekend Verdi.

het oude zijn horen van deze was volgen, vooral blij dat er laat ik zeggen

De laatste dag mochten we uitslapen. Pas om 9.45 uur (in plaats van 9.00 uur) moesten we paraat zijn. De laatste excursie van de reis ging onder leiding van Christina naar de kerk San Zeno. Een kerk met een bijzonder altaarstuk van Mantegna. Imposant om te zien, hoewel het me ook opviel dat zo'n kerk zo groots is dat er veel bezoekers kunnen zijn zonder dat zij elkaar voor de voeten te lopen.

De laatste vrije uren besteed aan het kopen van kaas en worst in een klein winkeltje. Gespot vanuit de bus en geheel aan mijn verwachting van een echte italiaanse winkel voldoende. Nog snel een stukje pizza als lunch. Kan ik dat ooit nog als maaltijd eten, wetend dat het eigenlijk een soort snack is.? En daarna met de bus op weg naar het vliegveld.

Moe maar voldaan de terugreis ondergaan. Met genoeg mensen om ons heen om de ervaringen mee te delen. Die mensen die op de heenreis nog onbekenden waren, waren nu gesprekspartners. Mensen met wie je een bijzondere ervaring had gedeeld, wat een band geeft al is die maar voor een paar dagen.

Ik had het niet willen missen. En hoewel ik denk dat je een Aida en Nabucco nog een keer in Verona zou moeten zien om ook van de details te genieten, denk ik niet dat ik snel weer ga. Op deze herinneringen kan ik nog wel even voort. Over 15 jaar, dan ga ik zeker. Als het 100ste festival gehouden wordt. Dus ik stel voor dat Hannick het nog tot die tijd volhoudt, want qua organisatie zou ik het niet zelf willen doen.

Augustus 2007, Marieke van der Valk